

Opsamling - borgermøde om bynatur og den kommunale drift af kommunale arealer

Klima, Natur og
Byplan

Tid: Torsdag d. 29. august 2019
Sted: Æblelunden, Hillerød Rådhus
Deltagere: 30

Formål:

- At generere idéer på indsats-, projekt- og aktivitetsniveau til gennemførelse af den kommende strategi for bynatur.
- Udpegelse af indsatser på arealniveau, der i dag er i kommunal drift, og som besidder muligheder for andre aktiviteter, pleje- og driftsformer, og som kan understøtte ønsket om mere bynatur
- Evt. give nogle overordnede input til udformning af en strategi for bynatur. Måske også nogle borgercitater til strategien.

Arbejdsform

Workshoppen blev afholdt i æblelunden ved Hillerød Rådhus på Trollesmindealle. De ca. 30 deltagere blev placeret i 5 grupper, der hver skulle gennemgå 3 øvelser.

Som optakt til gruppearbejdet holdt biolog Rikke Milbak et oplæg om begrebet bynatur og hendes erfaringer fra såkaldte "Vild Med Vilje projekter".

Øvelse 1 – Hvorfor er bynatur vigtig for dig

Deltagere blev bedt om at forholde sig til to spørgsmål og udfylde et ark, som efterfølgende blev hængt op på snor mellem to æbletræer.

Spørgsmål 1 – Hvorfor er bynatur vigtig for dig?

Af de i alt 77 udsagn var der en hovedvægt af udsagn i kategorien sundhed med 23 udsagn.

Svarene fra deltagerne kan opdeles i følgende kategorier. Antal af udsagn samt procentvis andel i den enkelte kategori fremgår i parentes. For hver kategori er der indsat eksempler på udsagn. Alle udsagn er samlet i et PDF dokument, som kan læses her (indsæt link):

Det billede der tegner sig er at bynatur har en meget stor betydning i forhold til sundhed, og herunder også livsglæde og mentale/psykiske tilstand. Herefter kommer den mere klassiske opfattelse af natur i form af udsagn omkring biodiversitet (dyr, planter og biodiversitet generelt).

Kategorier:

1 – Sundhed (23) (30 %)

"Grønt er godt for øjne og sjæl", "Alle har godt af at omgive sig med grønt", "fint at motionere i ", "grønne arealer giver glade mennesker", "Transcendens", "trivsel tilstedeværelse, årets skift", "Fordi det motiverer folk til at gå tur, løbe og cykle", "Følelse af at være i balance med naturen", Bynatur skal man blive glad af og føle nærhed til det lokale fællesskab"

2 – Biodiversitet (16) (21%)

"Flere Dyr i byen", "vigtigt at bevare insekterne" "flere planter og blomster i byen", "at vi for fremtiden sikrer biodiversiteten",

3 – Friluftsliv (14) (18%)

"godt for hundeejere", "det gør det interessant at færdes i Hillerød",

4 – Bymiljø/landskabsarkitektur (12) (16%)

"Grønt udtryk –stemning", "det gør byen mere tilgængelig og interessant og en kontrast/opblødning af det "hårde" "det gør byen Smuk"

5 – Klima/ Miljø (8) (10%)

"ud over at tjene et klimaformål er det utroligt smukt", "Sundere luft", "bedre mikroklima", mindske global opvarmning"

6 - Formidling/Undervisning (4) (5%)

"lære børnene om naturen" "opdragelse af vores børn og voksne", "oplevelse og læring om mangfoldighed", "at børn i byen får naturoplevelser"

Spørgsmål 2 - Hvad kan gøre de bynære grønne områder mere interessante for dig?

De 43 svar fra deltagerne kan opdeles i nedenstående kategorier. Antal af udsagn i den enkelte kategori fremgår i parentes. For hver kategori er der indsat eksempler på udsagn. Alle udsagn er samlet i et PDF dokument, som kan læses her (indsæt link):

Der var en hovedvægt af udsagn i kategorien Bymiljø/landskabsarkitektur og Biodiversitet på en tæt anden plads. Inden for Bymiljø/landskabsarkitektur var emner som luft og grønne rum i byen i form af oaser/grønne haver og åbne op ned til Frederiksborg Slotssø tiltag som deltagerne var interesserede i. Man får det klare indtryk, at tiltag som stimulerer sansindtryk og noget levende/grønt/kønt at kigge på når man bevæger sig i byen vægtede tungt. Derefter fik Biodiversitet flest stemmer med en indstilling til, at give mere plads til naturen og variation i bylandskabet for naturens skyld.

1 – Bymiljø/landskabsarkitektur (16) (37 %)
"steder at gå tur", "at man kan opholde sig i dem og bruge dem"

2 – Biodiversitet (14) (33%)
"At byen også bliver fyldt med summen af fuglefløjt", "Flere dyrearter/plantearter", "flere blomster", "mindre græs/flere blomster og blomstrende buske", "forskellige features. Griseskov, hesteskov", "at der er forskellighed i planter og flora"

3 – Friluftsliv (7) (16 %)
"Steder at gå tur", "
At man kan opholde sig i dem og bruge dem" eller "at færdes på spændende områder"

4 – Formidling/undervisning (3) (7%)
"Information om hvorfor et område ser ud som det gør. Tanken og visionen, men også om hvad der gror på området og hvad det er godt for"

5 – Sundhed (2) (5 %)
"At byen også bliver fyldt med summen og fuglefløjt" og
"At der er et formål eks. mad "

6 – Planlægning (1) (2 %)
"Inddrage naturen som aktiv i planen"

Øvelse 2 Dialog – indsatser til ny strategi for bynatur

Øvelse 2 - Gruppedrøftelse – indsatser til ny strategi for bynatur.

Øvelsen gik ud på at deltageren individuelt skulle komme med forslag om 2-3 indsatser vedr. bynatur og fremlægge dem for gruppen.

Som afslutning havde deltagerne 2 stemmer hver til at fordele på forslagene. Det forslag med flest stemmer blev præsenteret i plenum.

Der blev i alt lavet 102 forslag, som kan inddeles i nedenstående kategorier (antal indsatser og procentvis fordeling i parentes). De plancher, som hver enkelt gruppe producerede ved workshoppen kan genfindes i pdf format her ([indsæt link](#)).

Deltagerne havde mange gode forslag inden for mange forskellige kategorier, men klassisk biodiversitet og Formidling/Undervisning lå alle deltagerne på sinde. Forslagene inden for Biodiversitet var meget varierede med tiltag/forslag, der kan gavne dyr og planter, men også fjernelse af nærringstoffer på kommunale områder blev forslået ved øget høslæt. Formidling/Undervisning var et andet vigtigt element for deltagerne. Som eksempel kan nævnes formidling af plej tiltag på kommunens arealer og til at give kommunens børn en forståelse for naturen og vigtigheden heraf.

Af de kategorier det vægtede tungest hos deltagerne var Biodiversitet og Formidling/Undervisning.

Som afslutning på øvelsen blev de enkelte grupper bedt om at fremlægge det forslag, der i gruppen havde fået flest stemmer. Følgende indsatser blev fremhævet:

- Åbne op mod slotsøen mellem Slotsgade og søen
- Etablering af bynatur rundt om legepladser o-lign for at øge fokus på natur hos børn.
- Fokus på flere træer i byen
- Forskønnelse af områder/landskab langs Pøle Å, for at skabe mere sammenhæng mellem åen og byen
- Naturformidling og undervisning og primært af børn i skoler

Inddeling af samtlige forslag til indsatser:

1 – Biodiversitet (21) (22%)

Denne kategori er rig på konkrete og forskelligartede forslag lige fra **"bi-venlig kommune"** over fuglekasser/insekthoteller til generel kortlægning af eksisterende naturværdier og **"biodiversitet på offentlige friarealer"**.

Som en særlig underkategori kunne drift og pleje græsarealer dog samle den største gruppe af forslag, som f.eks.

"lad græsset gro på de grønne arealer, men klip gangstier, så man kan komme frem", "øget høslæt" eller "flere vil de blomster på græsområder"

Blomsterrige Grøftekanter og vejrabatter kunne også samle flere forslag: **grøftekanter med blomster og variation" eller "flere blomstrende vejrabatter"**

2 - Formidling/Undervisning (17 (17%))

Mange konkrete forslag omhandler aspekter af naturformidling og undervisning.

Flest forslag omhandler børn, unge, skoler og herunder skolernes omgivelser.

Eksempler herpå: **"skoler og udd. Institutioner skal have udeområder med naturoplevelser – vandløb, træer, overdrev, enge, m.v."**

"skrive sig op til et område. skoler 6-7 klasse bio. laver naturpleje. De lærer noget – det gør forældrene også" eller **"skolekonkurrence – vild blomstereng"**

En anden stor underkategori omhandler HK rolle som inspirator: **"indrette inspirationsrum ved rådhusen for bynatur-indsatser"** eller **"kommunen som vidensformidler om natur f.eks. "vild med Vilje" eller "læringsområde alle aldre"**

3 – Træer, frugt og bærbuske (14) (14%)

Flere forslag omhandlende **træer "plant et træ"**. En række forslag omhandler **træer og buske med spiselige frugter og bær. "plante bærbuske til frit brug" eller "skovhaver/madskove ex. Skovskolen"** og desuden generelt flere forslag om spiselige urter **"stier til skole med spiselige afgrøder i vejkanterne"**

4 –Partnerskaber (11) (11%)

Forslag omkring partnerskaber fordeler sig i to kategorier der omhandler henholdsvis virksomheder og boligforeninger/grundejerforeninger.

Virksomheder: Stort nyt bynaturområde: **Kjeldsvangkilen, NONVO nordisk, Biogen, andre"** eller **firma sponsorerer grønne/klimaprojekter eller samarbejde med virksomheder om naturpleje af de deres udenoms arealer"**

For boligforeninger omhandler forslagene: **"boligforeninger hvor græsarealer kan laves mere til blomster"** " **bolig org. Haver og de store områder (samarbejde mellem boligforeninger samt f.eks. "fællesarealer i boligselskaber, inddrage beboerne"**.

5 – Bymiljø/landskabsarkitektur (9) (9%)

Der blev skabt flere konkrete forslag omkring landskabet ved Pøleåen: **"vandprojekt i Salpetermosen ved tennishallen", "oprensning og frigørelse Pøle å (ved Føtex, ved Herredsstien)" og forskønne vildt område v. Pøle v. Frb. centrets p-plads"**

Flere forslag i denne kategori omhandler arealerne i bykernen mere **blomstrende arealer f.eks. "forskønnelse via blomster + prydbuske i bykernen, f.eks. midterrabatter & pladser"** " få åbnet mere op mod slotssøen (mellem Slotsgade og søen).

6 - Planlægning (6) (9%)

"bevar den grønne, fredet egn ved Selskov Stadion. Del af national Park. Med fredet dyr som isfugl, padder m.m." og "nedlægge forfaldne huse til fordel for det grønne" eller "biler ud af indre by – træer, buske, blomster" **"krav om mangfoldig beplantning i alle nye lokalplaner"** **"integrer natur (for naturens skyld" i nye byområder"**

7 – Trafik on Infrastruktur (5) (5%)

"indtænke natur i hastighedsdæmpende foranstaltninger – fx rundkørsler eller farlige kryds", "Mindre asfalt – mere grønt" og "Herredsvejen – mere beplantning af midterrabatten, samt udgå at slå græs, men så vilde blomster"

Et enkelt forslag omhandler arealer i Alsønderup: **"Alsønderup Skole, Ændre plejen af arealerne"**

8 – Friluftsliv (8) (8%)

Hovedparten af forslagene i denne kategori omhandlede stier og legepladser. F.eks. **"opret vandrestier og motionsruter" "naturlegeplads. Uderum/motion" eller "lave flere legepladser ved boliger med træer og blomster så børnene får mere natur"**

9 – haver (4) (5%)

Forslag der omhandler private haver f.eks. **"Facebookside -Hillerød Vilde Haver- inspiration til hinanden" eller "landsbyboerne diskuterer biodiversiteten i deres haver"**

10 – Klima/ Miljø (3) (3%)

"Forbyd brug af giftige stoffer i private haver samt på kommunale arealer" og "pleje af vandløb" "genskabelse af slotssøen"

12 – Sundhed (3) (3%)

"hensyn til allergi, fx birketræer", "sanselse/stress have"

Øvelse 3 DIALOG - Grøn drift og kommunal pleje af arealer".

Øvelse 3 - Gruppedrøftelse – Grøn drift hvordan bør de kommunale grønne arealer vedligeholdes i fremtiden

Øvelsen gik ud på at deltagerne dels skulle formulere nøgleord/sætninger vedr. ønsker til den fremtidige grønne drift af kommunale arealer, samt efterfølgende at foreslå konkrete indsatser ved at indtegne dem på et kort over Hillerød Kommune.

I første del af øvelsen blev der i alt lavet 39 forslag til nøgleord/sætninger, som kan inddrages i nedenstående kategorier (antal indsatser og procentvis fordeling i parentes). De plancher, som hver enkelt gruppe producerede ved workshoppen kan genfindes i pdf format her (indsæt link).

Partnerskaber (12) (31%)

Den klart største gruppe af nøgleord omhandler forskellige former for partnerskaber på de kommunale arealer og indikerer at der kan være et stort potentiale for og interesse i, at inddrage lokale borgere i konkret pleje eller planlægning af den kommunale drift af grønne arealer.

Biodiversitet(8) (21%)

Ca. halvdelen af forslagene i denne kategori omhandler fokus på de eksisterende naturværdier på arealerne eller målrettet pleje via plejeplaner eller anden form for planlægning. Herudover to forslag der omhandler uberørt natur.

Bymiljø/landskabsarkitektur (7) (18%)

Der er en overvægt af nøgleord omkring kvalitet i vedligeholdet, hvilket tolkes i retning af at indsatser skal ske med høj kvalitet og en klar prioritering af virkemidler.

De øvrige nøgleord er samlet i følgende kategorier:

- Klima/ Miljø (5) (13%)
- Formidling/Undervisning (4) (10%)
- Friluftsliv (2) (5%)
- Træer, frugt og bærbuske (1) (3%)

I anden del af øvelsen blev deltagerne bedt om at indtegne konkrete forslag vedr. drift af kommunens arealer på et kort. De 39 forslag berører 18 forskellige lokaliteter (få forslag er ikke stedfæstede). De 39 forslag er kategoriseret som følger:

Bymiljø/landskabsarkitektur (12) (30%)

En ret blandet buket af forslag lige fra tiltag rettet mod mere natur i gågader og et par forslag omkring landskabet ved Pøleå i nærheden af herredsvejen og i området Salpetermosen. Munkeengen foreslås omdannet til vild rekreativ park.

Biodiversitet(9) (23%)

En hovedvægt af disse forslag omhandler flere arealer med blomster. Desuden et par forslag om afgræsning.

Træer, frugt og bærbuske (5) (13%)

Konkrete forslag om frugthaver ved Hammersholt til udskiftning af bytræer i gågaden til bærbærende buske i Kjeldsvangkilen og i den nye Favrholt bydel.

De øvrige forslag er samlet i følgende kategorier:

- Partnerskaber og lokal inddragelse (4) (10%)
- Formidling/Undervisning (3) (8%)
- Friluftsliv (3) (8%)
- Klima/ Miljø (2) (5%)
- Sundhed (1) (3%)

Flere arealer er nævnet med flere konkrete forslag. Det gælder f.eks. et kommunalt ejet areal ved Ny Hammersholt (**22k og 22a Hammersholt By, Nr Herlev**), der henligger i natur uden særlig drift eller et græsareal ved Kirsebær Allé og Frederiksværkgade.

	<p>Det grønne areal imellem Isterødvejen og Sophienborg allé som ligger med hegnede beplantninger på støjvold (5i, Ø. Strødam, Nødebo). Her bliver forslået høslæt, afgræsning af får og at arealet kan udnyttes til biologiundervisning.</p> <p>Arealer bag Skævinge kirke og Kornmarksskolen blev foreslået, som arealer med mulighed for byforskønnelse eller til andre tiltag. Ligeledes blev P-plads i Store Lyngby foreslået som et muligt areal for indstatser. Der er sandsynligvis tale om den lille P-plads ved udløbet af Store Lyngbyvej i Amtsvejen.</p> <p>Omkring Hanebjerg skole var der forslag om områder med vilde blomster, skolehaver og beplantninger af træer og buske.</p>
--	--

Afrunding

	<p>Louise Colding rundede workshoppen af med en opsummering af de emner, som hun havde noteret sig undervejs i workshoppen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sammenhæng mellem byen og Pøleå og mulig synergi med projekt separat kloakering • Mere variation på de kommunale grønne arealer og med høj kvalitet – fokus på at de fremstår passede, også hvor vildhed f.eks. er målet • Behov for undervisning og inddragelse af børn i forhold til natur og Biodiversitet • Flere træer i byen
--	---

Hillerød Kommune afdeling for By og Miljø – opsummering af pejlemærker og fokusområder

Afholdelse af workshop har bidraget med vigtige input til udarbejdelsen af strategi for bynatur, som udarbejdes af Natur, Miljø og Klimaudvalget i slutningen af 2019, og herunder konkrete indsatser samt mulige indsatsområder. Workshop har desuden givet vigtige forslag for kommunen fremtidige drift af grønne arealer.

A - Bynatur

Som et resultat af Workshoppen er der identificeret pejlemærker og fokusområder, som vil blive anvendt i på såvel det strategiske niveau samt ved udarbejdelsen af konkrete indsatser:

Pejlemærker/fokusområder:

- Øvelse 1.1: Sundhed og biodiversitet
- Øvelse 1.2: Bymiljø landskabsarkitektur
- Øvelse 2: Biodiversitet og formidling/undervisning
- Øvelse 3: Partnerskaber og biodiversitet

Sundhed

Bynatur spiller en stor rolle for borgernes muligheder for fysisk bevægelse og dermed motion. Det var desuden tydeligt fra deltagernes udsagn at bynatur har stor betydning for den mentale sundhed i form af øget livsglæde og livskvalitet.

	<p>Biodiversitet I alle workshoppens øvelser var forhold omkring biodiversitet af stor betydning for deltagerne. Der er en stor interesse for at bynatur skal medvirke til bedre forhold for biodiversitet i form af levesteder for insekter, dyr og planter i byområder og f.eks. at der arbejdes med ændret drift af græsarealer.</p> <p>Bymiljø/landskabsarkitektur Pejlemærket omhandler æstetiske forhold vedr. beplantninger, samt ikke mindst at fremhæve de naturlige landskabselementer, der hvor de forekommer i byområder og skabe sammenhænge mellem det bebyggede og naturelementer. Arealer langs Pøleå blev fremhævet og sammenhængen mellem bykernen og Slotssøen.</p> <p>Formidling/undervisning Ud af workshoppen voksede et klart indtryk af at formidling/undervisning af natur bør være prioriterede områder, og særlig rettet imod børn og unge ved skoler og uddannelsesinstitutioner. Det blev fremhævet at kommunale</p> <p>Partnerskaber Workshoppen synliggjorde en stor interesse omkring inddragelse og partnerskaber særligt i form af kommunens grønne arealer.</p> <p>B- Drift af grønne arealer Forvaltningen vil arbejde videre med forslagene fra workshoppen i det daglige arbejde med den nuværende drift ved f.eks. i højere grad at vælge blomsterende eller frugt bærende buske ved ny- og genplantninger, efterlade dødt træ ved fældninger/rydning af beplantning eller træer og andre tiltag, der kan tilgodese biodiversitet og mere naturpræg på kommunale grønne områder.</p> <p>Græsarealerne indgik i mange forslag og her bør det undersøges om flere arealer kan omlægges til længere græs, dog med et fortsat fokus på, at bevare et højt æstetisk udtryk for de kommunale grønne områder. Ligeledes bør muligheder for at skabe arealer med en varieret blanding af urter og blomster f.eks. på arealer med bar jord efter gravearbejder undersøges.</p> <p>I forhold til et kommende udbud af driftsopgaver vil forvaltningen sikre at der indhentes priser på driftsopgaver, der i højere grad tilgodeser naturværdierne og borgernes oplevelse af naturen</p>
--	--